

KONFERENCE 2013

**EVALUACE JAKO NÁSTROJ PRO
ZEFEKTIVNĚNÍ VEŘEJNÝCH POLITIK A
ROZHODOVÁNÍ VE SVĚTLE PŘÍŠTÍHO
PROGRAMOVACÍHO OBDOBÍ 2014 - 2020**

Petr Zahradník

člen Národní ekonomické rady vlády (NERV) a EPOS při
MMR

28. 5. 2013

Struktura

1. **Viditelně zvýšené evaluační nároky s ohledem na nové prvky v kohezní politice příštího období;**
2. **Velmi komplexní systém s vertikální strukturou: potřeba evaluací na všech úrovních této struktury;**
3. **Potřeba evaluací pro příslušné fáze projektového cyklu;**
4. **Potřeba respektování výsledků, vyhodnocování;**
5. **Posílit evaluační nástroj na klíčový rozhodovací argumentář**

Viditelně zvýšené evaluační nároky s ohledem na nové kohezní prvky

- Kohezní politika EU zásadně ovlivněna obsahem i principy Strategii Evropa 2020 (ekonomický rozvoj inteligentní, inkluzivní a zdrojově efektivní);
- Silná podmíněnost kohezní politiky i dalšími novými strategiemi a politikami na úrovni EU;
- Obsahové paradigma:
- Kondicionality;
- Integrovaný územní přístup;
- Tematická koncentrace;
- Finanční nástroje;
- Důraz na přesnější měřitelnost a vyhodnocení výsledků a dopadů;
- Zjednodušená administrativní procedura;
- Možnost propojenosti s ostatními kapitolami Víceletého finančního rámce

Viditelně zvýšené evaluační nároky s ohledem na nové kohezní prvky

- Každý z výše vymezených prvků představuje vložení nového parametru do systému kohezní politiky, na něž budou muset evaluační postupy reagovat:
 - Existencí Dohody o partnerství se rozšiřuje potřeba identifikace návaznosti a komplementarity kohezní politiky s nástroji podpory zemědělství a rozvoje venkova;
 - Explicitní předurčení kohezní politiky Strategií Evropa 2020 vnáší potřebu zdůvodnit a uvádět v soulad intervence kohezní politiky s touto Strategií;
 - Existence kondicionalit povede k novému či rozšířenému testování oprávněnosti v dané oblasti fondů EU využívat;

Viditelně zvýšené evaluační nároky s ohledem na nové kohezní prvky

- Tematická koncentrace povede k potřebě zdůvodnění, zda program a jeho jednotlivé součásti či konkrétní zaměření projektů skutečně vyhovuje tematicky determinované oblasti;
- Významné rozšíření finančních nástrojů povede k velmi významnému posílení evaluačních aktivit s ohledem na prokázání návratnosti, účelnosti a efektivnosti vynaložení zdroje EU na zcela jiných principech v porovnání s dotačním systémem;
- Důraz na přesnější měřitelnost a vyhodnocení výsledků a dopadů a daleko preciznější potřebu jejich vyčíslení je zjevnou výzvou pro evaluační aktivity;
- Taktéž možnost propojenosti s ostatními kapitolami Víceletého finančního rámce představuje dodatečný evaluační parametr

Viditelně zvýšené evaluační nároky s ohledem na nové kohezní prvky

- Integrovaný územní přístup jako sjednocení integrovaného a územního (place-based) přístupu představuje patrně největší kvalitativní změnu, jež se projeví i v evaluačních aktivitách;
- Zesílená potřeba daná specifickými podmínkami řešení regionálních potřeb, například Integrovaných teritoriálních investic, případně Integrovaných plánů rozvoje měst/ území, aktivit na bázi metody LEADER: potřeba ocenit, vyhodnotit, zda všechny možné intervence, realizované v rámci daného území, jsou vzájemně provázány a mají schopnost generovat dodatečný synergický efekt

Potřeba provádění evaluací na všech úrovních vertikální projektové struktury

Na národní úrovni

- Dohoda o partnerství (úroveň koordinátora);
- Úroveň Operačních programů;
- Úroveň projektová

Silná potřeba vzájemné provázanosti tak, aby evaluační proces nebyl samoučelný a jeho výsledky představovaly základ kompetentního rozhodování

Potřeba provádění evaluací pro všechny fáze projektového cyklu

1. úhel pohledu: Programovací období je dlouhé, podléhá nejrůznějším ekonomickým výkyvům, jež jsou rozdílné od fáze, kdy bylo toto období připravováno; evaluace by měla taktéž být nástrojem , umožňujícím flexibilitu → viz reakce na současnou krizi v roce 2009;

2. úhel pohledu: v průběhu programovacího období je žádoucí z pohledu koordinátora nejen žádoucím způsobem monitorovat jeho jednotlivé fáze (suma podaných žádostí, suma uzavřených a schválených projektů pod smlouvou, suma proplacených prostředků příjemcům, suma certifikovaných plateb atd.), ale současně si stanovit určité benchmarky a jejich naplňování vyhodnocovat a reagovat na něj → prevence před stavem některých nynějších OP

Další oblasti s využitelností evaluací

1. **Komparace v čase:** Evaluace by měla být též základním nástrojem, umožňujícím porovnávat základní výkonnost země v oblasti kohezní politiky v rámci vymezené;
2. **Komparace mezinárodní:** Identicky, evaluace by měla umožňovat korektní porovnávání výkonnosti mezi členskými státy;
3. **Nástroj komunikace:** popularita, ale ani obeznámenost s kohezní politikou není v rámci širší veřejnosti vysoká; současně, veřejnost vnímá (alespoň intuitivně) co jsou a jak se vyvíjejí klíčové makroekonomické veličiny; umožnit sdělnost výsledků a dopadů kohezní politiky slovníkem makroekonomických veličin by mohlo vést k posílení srozumitelnosti kohezní politiky v širší, než zcela úzké skupině populace

Test výsledků a dopadů

- 1. Vývoj čisté pozice, její struktury a její vyhodnocení:**
 - Evaluace by měla nejen vyhodnocovat, ale nabízet zásadní informaci ohledně vývoje čisté pozice z pohledu celkové fiskální politiky
- 2. Identifikace dopadů krátkodobých – poptávkově stimulačních:**
 - Dopad využívání fondů EU na růst HDP (identifikace příspěvku (v p.p.) k růstu HDP)
- 3. Identifikace dopadů dlouhodobých – jádrových, nabídkového, rozvojového či akceleračního typu:**
 - Dopad využívání fondů EU na růst HDP (identifikace příspěvku (v p.p.) k růstu HDP)

Potřeba respektování výsledků

- Evaluace je zdrojem enormního množství informací o příslušném strategickém či programovém nástroji;
- Pro efektivní výkon kohezní politiky je zapotřebí tyto informace kontinuálně vyhodnocovat, na jejich základě přijímat závěry a tyto používat v praktickém rozhodovacím procesu;
- Evaluační výstupy skýtají nekonečný empirický materiál nejen pro analýzu, ale především pro následné vyhodnocení a využití v rozhodovacím a řídicím procesu;
- Základní poslání: omezit a potlačit formalismus při nakládání s výstupy evaluačních aktivit

Evaluace jako klíčový rozhodovací argumentář

- Na základě výše řečeného by evaluace měly představovat klíčový minulý, současný i budoucí argumentář při přijímání strategických, krátkodobých, případně preventivních či krizových rozhodnutí ohledně řízení kohezní politiky;
- Při naplnění tohoto poslání budou evaluace představovat zásadní nástroj pro efektivní alokaci veřejných zdrojů a současně tím i racionálně zdůvodněnou brzdu jejich možným plýtváním

Děkuji Vám za Vaši pozornost !!!

Petr Zahradník

pzahradnik@email.cz

CONSEQ™

qis
investiční společnost

